

KELMĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS MERAS

POTVARKIS

**DĖL KELMĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS KOORDINUOTAI TEIKIAMŲ ŠVIETIMO
PAGALBOS, SOCIALINIŲ IR SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ PLĖTROS
PLANO 2024–2027 METAMS PATVIRTINIMO**

2024 m. liepos d. Nr.
Kelmė

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 25 straipsnio 5 dalimi, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 34 straipsniu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 23 straipsnio 3 dalimi, Koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. rugpjūčio 28 d. Nr. V-651/A1-455/V-1004 „Dėl Koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir atsižvelgdamas į Kelmės rajono savivaldybės tarpinstitucinės grupės 2024 m. kovo 14 d. protokolą Nr. VK-57:

1. T v i r t i n u Kelmės rajono savivaldybės koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų plėtros planą 2024–2027 metams (pridedama).
2. Skelbti šį potvarkį Teisės aktų registre ir Kelmės rajono savivaldybės interneto svetainėje www.kelme.lt.

Šis potvarkis per vieną mėnesį gali būti skundžiamas Regionų apygardos administraciniam teismui, skundą (prašymą) paduodant bet kuriuose šio teismo rūmuose, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Savivaldybės meras

Ildefonsas Petkevičius

PATVIRTINTA
Kelmės rajono savivaldybės mero
2024 m. liepos d.
potvarkiu Nr. M-

KELMĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS KOORDINUOTAI TEIKIAMŲ ŠVIETIMO PAGALBOS, SOCIALINIŲ IR SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ PLĖTROS PLANAS 2024–2027 METAMS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 23 straipsnis bei Savivaldybės bendro darbo su šeimomis organizavimo ir koordinavimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2018 m. rugpjūčio 18 d. įsakymu Nr. A1-428/V-894/V-691/1V-579 „14 punktą ir Bendro darbo su šeimomis organizavimo ir koordinavimo Kelmės rajono savivaldybėje tvarkos aprašo, patvirtinto Kelmės rajono savivaldybės mero 2024 m. balandžio 2 d. potvarkiu Nr. M-135 „Dėl bendro darbo su šeimomis organizavimo ir koordinavimo Kelmės rajono savivaldybėje tvarkos aprašo patvirtinimo“, 8 punktą įpareigoja Kelmės rajono savivaldybę rengti ir tvirtinti *Koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų plėtros planą (toliau – Paslaugų plėtros planą)*.

Rengiant Paslaugų plėtros planą atlikta Kelmės rajono teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų esamos būklės analizė (atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. birželio 19 d. nutarimą Nr. 618 „Dėl Bazinio paslaugų šeimai paketo patvirtinimo“) bei atsižvelgiant į Kelmės rajono savivaldybės tarpinstitucinės grupės situacijos vertinimą, suformuluoti tikslai, uždaviniai bei priemonės.

II. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

Teisės pažeidimų, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, smurto, nusikalstamumo, kitų socialinės rizikos veiksnių stebėseną

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimo kodekso 6 straipsniu, informacija dėl nepilnamečių padarytų nusižengimų kasmet yra perduodama Savivaldybės merui. Telšių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kelmės rajono policijos komisariato (toliau – Kelmės rajono policijos komisariato) pateiktais duomenis, Kelmės rajone 2022 m. fiksuoti 8 atvejai alkoholinių gėrimų nupirkimo ar kitokio perdavimo jaunesniems negu dvidešimt metų asmenims. Alkoholinių gėrimų vartojimo ar turėjimo, kai tai daro jaunesni negu dvidešimt metų asmenys, – 67 atvejai.

Per 2022 metus Kelmės rajono savivaldybėje registruotos 194 nusikalstamos veikos, iš kurių 24 padarytos nepilnamečių.

1 lentelė. **Informacija apie nepilnamečių daromus nusižengimus bei nusikalstamas veikas. Šaltinis Kelmės rajono policijos komisariatas.**

	2022 m.	2023 m.	Pokytis proc.
ANK	60	102	70
BK	24	28	17
Viso	84	130	55

2 lentelė. Informacija apie nepilnamečių daromus nusižengimus bei nusikalstamas veikas pagal amžių. Šaltinis Kelmės rajono policijos komisariatas.

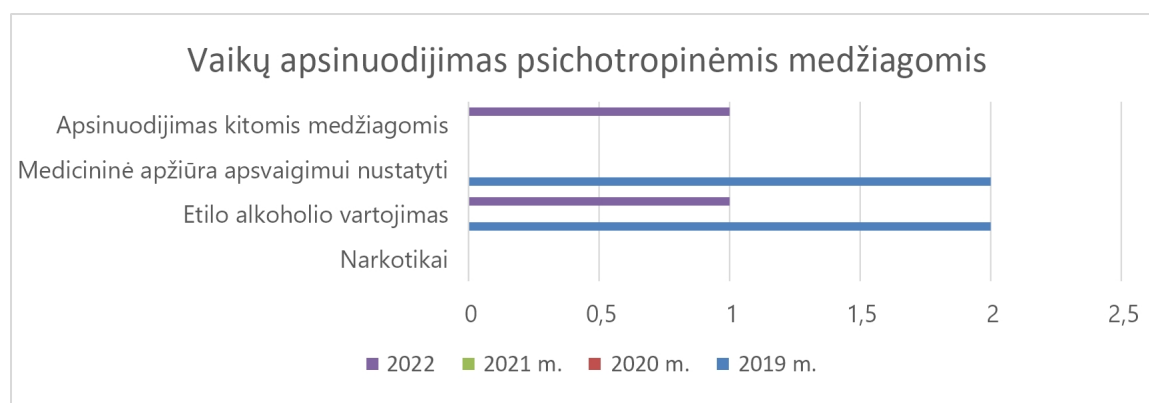
	BK			ANK			Viso		
	2022	2023	Pokytis proc.	2022	2023	Pokytis proc.	2022	2023	Pokytis proc.
Subjektas (iki 16 m.)	17	18	6	26	55	112	43	73	70
Subjektas (nuo 16 m.)	7	10	43	34	47	37	41	57	39

Analizuojant duomenis buvo aiškinamasi, kokio amžiaus vaikai dažniausiai daro nusižengimus ir nusikalstamas veikas. Lyginant 2022 m. ir 2023 m. 39 proc. išaugo nepilnamečių nuo 16 m. daromų nusikalstamų veikų. Nepilnamečių iki 16 metų daromų administracinių nusižengimų išaugo 70 proc. Jaunuoliai iki 16 m. dažniausiai daro šiuos nusižengimus: smurtas prieš bendraamžius, smulkios vagystės, elektroninių pildyklių su savimi turėjimas ir platinimas, alkoholio ir elektroninių cigarečių vartojimas.

Tai rodo, kad ypatingai didelę dėmesį vykdant prevenciją reikia skirti vaikams iki 16 m. Dažnai tikslinės prevencinės bei intervencinės programos, siekiant keisti vaikų delinkventinį elgesį ar mažinti žalingus įpročius, yra skirtos vaikams nuo 12 m. ir jaunimui. Siekiant efektyvių rezultatų bei nusikalstamumo mažinimo, būtina įtraukti įvairius sektorius, teikiančius paslaugas vaikams, ieškoti naujų netradicinių užimtumo formų, teikti paslaugas vaikų dienos centruose, šeimoms taikyti šeimos konferencijos metodą, teikti mediacijos paslaugas, mokyti nepilnamečius valdyti konfliktines situacijas tarp bendraamžių bei kurti šeimos narių tarpusavio santykius, ugdyti vaikų ir tėvų socialinius įgūdžius.

Lyginant 2022 m. ir 2023 m. duomenis, išaugo mokyklose mokinių įvykdomų nusižengimų ir nusikalstamų veikų skaičius, ypač smurto prieš bendraamžius, elektroninių cigarečių vartojimas, laikymas, platinimas. Siekiant mažinti šio amžiaus tarpsnio jaunuolių nusikalstamumą, būtina efektyvinti ir plėsti darbą su jaunimu, skatinti juos dalyvauti *Ankstyvosios intervencijos programoje*, kuri skirta jaunuoliams, pabandžiusiems vartoti psichotropines medžiagas ar alkoholį, mokyti valdyti konfliktines situacijas tarp bendraamžių.

VšĮ Kelmės ligoninės 2019–2023 m. medicininių paslaugų vaikams, vartojantiems psichiką veikiančias medžiagas, ataskaitų duomenys grafiškai pavaizduoti 1 pav.

2 pav. Vaikai, vartojantys psichiką veikiančias medžiagas, kuriems suteiktos VšĮ Kelmės ligoninės paslaugos 2019–2023 m. Šaltinis – VšĮ Kelmės ligoninė.

VšĮ Kelmės ligoninės Reanimacijos skyriuje 2021 metais dėl apsinuodijimų alkoholiu reanimacijoje buvo gydoma 0 asmenų. Dėl apsinuodijimų kitomis medžiagomis reanimacijoje buvo

gydomas 1 asmuo. 2022 metais dėl apsinuodijimų alkoholiu reanimacijoje buvo gydomas 1 asmuo. Dėl apsinuodijimų kitomis medžiagomis reanimacijoje buvo gydomas 1 asmuo.

Siekiant padėti vaikams, kurie vartoja psichotropines medžiagas, Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – VSB) nuo 2019 m. vykdo Ankstyvosios intervencijos programą jaunuoliams nuo 12 iki 18 metų, eksperimentuojantiems ar nereguliariai vartojantiems psichoaktyvias medžiagas (išskyrus tabaką), bet neturintiems priklausomybės. 2019 m. Ankstyvosios intervencijos mokymus baigė 3 grupės (viso 18 jaunuolių), 2020 m. Ankstyvosios intervencijos mokymus baigė 2 grupės, 14 jaunuolių. 2021 m. ankstyvosios intervencijos grupių nevyko dėl Covid – 19 apribojimų. 2022 - 2023 m. Ankstyvosios intervencijos mokymus baigė 3 grupės, 27 jaunuoliai.

Pastebima problema, kad dažnai vaikai, vartojantys psichoaktyvias medžiagas pastebimi vis vėliau, kai jau reikalinga intensyvi gydytojų bei vaikų ir paauglių psichiatro pagalba. Siekiant informuoti šeimas, auginančias nepilnamečius vaikus, apie Kelmės rajone teikiamą specialistų pagalbą Savivaldybės interneto tinklapyje viešinama informacija apie pagalbą vaikams ir jaunuoliams, pavartojusiems psichoaktyvių medžiagų, ir jų šeimos nariams.

Svarbu pabrėžti, kad didelė problema yra vaikų ir paauglių psichiatro Kelmės rajone nebuvimas, nes paslaugos reikia važiuoti į kitą savivaldybę ir kelis mėnesius laukti konsultacijos. Dėl šios problemos vaikai negali laiku gauti jiems reikalingą pagalbą.

Nuo 2020 m. liepos 1 d. Kelmės rajono visuomenės sveikatos biure pradėjo teikti paslaugą priklausomybių ligų konsultantas, kuris teikia paslaugas tik suaugusiems asmenims. Kelmės rajono socialinių paslaugų centro atvejo vadybininkai, organizuojantys pagalbą vaikui ir šeimai, pasigenda priklausomybės konsultanto paslaugos paaugliams, žalingai vartojantiems alkoholių ar psichotropines medžiagas.

Kelmės rajone nėra teikiamos stacionarios priklausomybių psichiatrijos paslaugos vaikams, stacionari pagalba galima tik Kaune ir Vilniuje. Tai labai apsunkina paslaugos prieinamumą. Be to, gydant vaiką nuo priklausomybės visada atsižvelgiama į jo nuomonę, o šie vaikai dažnai nepripažįsta priklausomybės problemos. Tada Savivaldybė neturi efektyvių įrankių, kaip padėti vaikui ir jo šeimai. Remiantis gerąja kitų šalių praktika, vaikams ypatingai padėtų susitikimai su motyvuojančiais asmenimis.

Jaunuolių ir vaikų užimtumas atviraime jaunimo centre

Kelmės rajone veikia Atviras jaunimo centras. Kelmės atviras jaunimo centras (toliau - KAJC) yra Kelmės kultūros centro struktūrinis padalinys. KAJC gali lankyti 14 – 29 m. amžiaus jaunuoliai. Per 2023 m. bendras jaunuolių apsilankymų skaičius KAJC buvo 5700. Unikalių lankytojų skaičius - 340 (bent vieną kartą apsilankę jaunimo centre arba dalyvavę organizuotose veiklose). Iš viso 2023 m. 340 jaunuolių, nuo 14 iki 17 metų jaunimo centre lankėsi 200 asmenų, nuo 18 iki 29 metų - 140 asmenų. Iš jų 107 merginos ir 233 vaikinai. Jaunuoliai individualiai konsultuoti 156 kartus.

KAJC dirba du darbuotojai, kurie dalyvavo Jaunimo reikalų departamento sertifikavimo sistemoje ir įgijo jaunimo darbuotojo sertifikatą (vieninteliai rajone). Jaunimo centre yra vykdomos įvairios veiklos. Pirmiausia jauniems žmonėms sudarytos sąlygos siūlyti veiklas, kuriuose jie norėtų dalyvauti, kad jiems būtų įdomios, patrauklios (stalo žaidimų popietės, sportiniai turnyrai, filmų vakarai, interaktyvūs kompiuteriniai žaidimai). Kitos veiklos inicijuojamos jaunimo darbuotojų. Šios veiklos ugdo ir skatina pozityvios savivertės kėlimą, stiprina bendravimo įgūdžius atrandant individualius talentus bei sugebėjimus, prisideda prie socialinių ir pilietinių akcijų, skatina savanoriavimą, vykdo prevencines akcijas, skatina sveiką gyvenseną bei mažina nusikalstamumą (teminiai renginiai, protų mūšiai, mokymai, paskaitos aktualiomis temomis, individualus konsultavimas, mokomųjų filmų vakarai, žygiai, bendros tarpinstitucinės veiklos).

Siekiant užtikrinti vaikų ir jaunuolių užimtumo plėtrą, būtina vykdyti atvirą mobilų darbą su jaunimu seniūnijose, kuriuose vaikams ir jaunimui šio užimtumo trūksta.

Socialinę riziką patiriančios šeimos

BĪ Kelmės rajono socialinių paslaugų centro duomenimis, 2023 m. atvejo vadyba buvo taikoma arba spręsta dėl jos taikymo 196 socialinę riziką patiriančioms šeimoms (332 vaikai) (žr. 1 lentelę).

1. lentelė. Duomenys apie Kelmės rajone gyvenančias šeimas, auginančias vaikus, kurioms 2021-2023 m. buvo taikyta atvejo vadyba arba sprendžiama dėl jos taikymo.

Metai	Šeimų, kurioms taikyta atvejo vadyba, skaičius	Vaikų, augančių šeimose, kurioms taikoma atvejo vadyba, skaičius
2021 m.	168	312
2022 m.	176	298
2023 m.	196	332

2023 m. organizuota 331 atvejo vadybos posėdis 196 šeimoms, kuriose augo 332 vaikai. 2021 m. atvejo vadybos procesas taikytas 168 šeimoms, kuriose auga 312 vaikų. Per 2022 m. atvejo vadybininkai organizavo 306 atvejo vadybos posėdžius dėl pagalbos socialinę riziką patiriančioms šeimoms.

Pagrindinės socialinę riziką patiriančių šeimų problemos: piktnaudžiavimas alkoholiu, smurtas artimoje aplinkoje, skyrybų proceso metu bendravimo su vaikais problemos, socialinių, tėvystės, finansinio raštingumo įgūdžių stoka, vaikų auklėjimo problemos auginant paauglius, emocijų ir elgesio problemų turinčius vaikus.

Socialiniai darbuotojai, dirbantys su šeimomis, teikia socialinės priežiūros paslaugas sunkumų patiriančioms šeimoms, auginančioms vaikus, ir kūdikių besilaukiančioms šeimoms. Jie ugdo šeimos narių socialinius įgūdžius ir stiprina jų motyvaciją kurti saugią, sveiką ir darnią aplinką savo namuose, padeda tėvams užtikrinti šeimoje augančių vaikų gerovę.

Esant poreikiui, Kelmės rajono socialinių paslaugų centro individualios priežiūros darbuotojas, dirbantis su šeimomis, kartu su socialiniu darbuotoju, dirbančiu su šeimomis, teikia socialinės priežiūros šeimoms paslaugas sunkumų patiriančioms šeimoms, kuriose yra vaikų iki 24 mėnesių arba vaikų su negalia iki 36 mėnesių amžiaus. Individualios priežiūros darbuotojo pagalba šeimoms teikiama stiprinant šeimų gebėjimus rūpintis šiais vaikais, užtikrinant jų saugumą, poreikių tenkinimą, lydint į sveikatos priežiūros ir kitas įstaigas, ruošiant maistą, tvarkant buitį, rūpinantis higiena, parenkant tinkamą aprangą, bendraujant ir pan.

Analizuojant šiuos duomenis, būtina pastebėti, jog pagalbos poreikis tėvams ir jų vaikams didėja, tad būtina dar didesnė paslaugų pasiūla vaikams, o ypatingą dėmesį reikėtų skirti vaikams ir šeimoms, patiriančioms socialinę riziką. Išryškėjo psichoterapijos, vaikų ir paauglių psichiatro paslaugų poreikis. Labai reikalingos psichotropinių medžiagų vartojimo, rūkymo, smurto prevencijai švietimo paskaitos šeimoms, patiriančioms socialinę riziką, ypatingą dėmesį skiriant tėvams ir paauglystės amžiaus tarpsnio vaikams.

Nesimokantys ir mokyklų nelankantys vaikai

Nesimokančių ir mokyklos nelankančių informacinėje sistemoje (toliau – NEMIS) 2022/2023 m. m. buvo registruotas 84 vaikai, kurių deklaruota gyvenamoji vieta – Kelmės rajono savivaldybė. Minėti vaikai įrašyti į NEMIS, kaip niekur nesimokantys. Išnagrinėjus nesimokančių vaikų duomenų bazės ir Mokinių registro duomenis, nustatyta, kad 83 vaikai išvykę į užsienį, 7 vaikų sulaukė 16 m. ir nusprendė toliau nebesimokyti.

Privalomas ikimokyklinis ugdymas yra skiriamas Savivaldybės mero potvarkiu, Vaiko gerovės komisijos siūlymu. Dažniausiai privalomas ikimokyklinis ugdymas yra skiriamas vaikams, kurie gyvena šeimose, patiriančiose socialinę riziką. Ikimokyklinio amžiaus vaikų, gyvenančių šeimose, patiriančiose socialinę riziką, skaičius nurodomas 4 pav.

4 pav. Ikimokyklinio amžiaus vaikų, gyvenančių šeimose, patiriančiose socialinę riziką, skaičius pagal amžiaus grupes Kelmės rajone (2023). Šaltinis – Kelmės rajono socialinių paslaugų centras.

Vaikų amžius	Vaikų skaičius	Neugdomi ugdymo įstaigoje
Nuo 0 iki 2 m.	17	3 (iki 1 m.), 1 (dėl sveikatos problemų)
Nuo 2 m. iki 5 m.	37	-

Kelmės rajone 2023 m. iš viso buvo 54 ikimokyklinio amžiaus vaikai, kurie augo šeimose, patiriančiose socialinę riziką.

Ugdymo įstaigos nelankantys vaikai yra kūdikiai iki 1 metų amžiaus, dauguma žindomi arba turi sveikatos problemų. Kai tik vaikai priimami į ugdymo įstaigą, tėvai juos šiose įstaigose ugdo. Socialinę riziką patiriančiose šeimose visi vaikai nuo 2 metų yra ugdomi.

Vadovaujantis Privalomo ikimokyklinio ugdymo nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. V-735/A1-208 (suvestinė redakcija nuo 2023 m. balandžio 7 d.) 5 ir 6 punktais 2023 m. 41 vaikui skirtas privalomas ikimokyklinis ugdymas. Privalomas ikimokyklinis ugdymas skiriamas Kelmės rajono savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisijos siūlymu ir Savivaldybės mero sprendimu. Vadovaujantis minėtu aprašu šie vaikai buvo atleisti nuo mokesčio už maitinimo paslaugą, ugdymą, apmokamos šių vaikų pavėžėjimo paslaugos. Socialinę riziką patiriančių vaikų ikimokykliniam ugdymui užtikrinti skiriamos iš valstybės biudžeto lėšos. Privalomo ikimokyklinio ugdymo, maitinimo ir pavėžėjimo, skirto kitiems vaikams, vadovaujantis Aprašo 6 punkte numatytais kriterijais, lėšos gali būti skiriamos iš savivaldybių biudžetų, rėmėjų ir kitų lėšų teisės aktų nustatyta tvarka. 2022 m. privalomas ikimokyklinis ugdymas buvo skirtas 25 vaikams.

Siekiant užtikrinti vaikų, augančių šeimose, patiriančiose socialinę riziką, ugdymą nuolat bendradarbiaujama su socialiniais darbuotojais, atvejo vadybininkais. Dėl kokybiškų ugdymo paslaugų ir pagalbos efektyvumo dėl privalomo ikimokyklinio ugdymo ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovams dar kartą primintas minėtas aprašas ir jų atsakomybė bei aptarti bendradarbiavimo trūkumai ir galimybės.

Socialiniai darbuotojai ir atvejo vadybininkai turi galimybę dalyvauti įvairiuose mokymuose ir tobulina kompetencijas dėl klientų motyvavimo, konfliktų sprendimo, darbo su tėvais, auginančiais skirtingo amžiaus vaikus, pagalbos teikimo šeimoms ir asmenims, turintiems priklausomybes ir kt.

Pagrindinė problema - klientų vidinės motyvacijos stoka ir nenoras keisti situaciją.

Vaikų, turinčių specialiuosius ugdymosi poreikius, integravimas į visuomenę, švietimo sistemą

Kelmės rajono bendrojo ugdymo įstaigose ugdoma 700 vaikų, turinčių specialiuosius ugdymosi poreikius (nedidelius, vidutinius ir didelius): 430 vaikų nustatyti nedideli specialieji ugdymosi poreikiai, 192 vaikams - vidutiniai specialieji ugdymosi poreikiai ir 77 vaikams dideli specialieji ugdymosi poreikiai. 76 vaikai ugdomi specialiojoje mokykloje. Šiems vaikams ugdymo įstaigose teikiamos įvairios pagalbos paslaugos: logopedo, psichologo, specialiojo pedagogo, socialinio pedagogo. Siekiant įtraukiojo ugdymo, Kelmės rajone yra įsteigti 21,75 mokytojų padėjėjų etatai, tačiau šių specialistų ugdymo įstaigose trūksta.

Kelmės rajono ugdymo įstaigų mokytojai ir pagalbos specialistai pastebi, kad dirbant su vaikais, turinčiais elgesio ir emocijų sutrikimų ar sunkumų, svarbus tiek emocinės, tiek fizinės ugdymo įstaigos aplinkos pritaikymas. Diena šiems vaikams mokykloje gali būti sekinanti ir kupina nerimo, todėl vaiko nervų sistema gali pervargti. Kai taip nutinka, mokiniams sunkiau sutelkti dėmesį į mokymąsi. Jaučiant pyktį vaikui sunku sukcentruoti dėmesį į užduotis, išgirsti informaciją ir priimti tinkamus sprendimus. Jei nepadedama mokiniams suvaldyti emocijų, tampa nevaldomas jų elgesys. Nusiraminimo kambarys ugdymo įstaigoje galėtų būti viena iš priemonių padėti vaikams suvaldyti emocijas, nurimti. Kelmės rajono ugdymo įstaigos šiuo metu neturi įsirengusios nusiraminimo kambarių.

Klaidinga manyti, kad vaikai, turintys elgesio ir emocijų sutrikimų ar sunkumų patys turi žinoti, ką nusiraminimo kambaryje turi veikti. Svarbu, kad nusiraminimo kambaryje kartu su mokiniu būtų suaugęs asmuo, kuris turėtų reikalingų žinių, būtų palaikantis ir padėtų rasti nusiraminimo būdų. Gebėtų padėti vaikui atpažinti emocijas, įvardyti, suvaldyti ir išreikšti socialiai priimtinais būdais. Suaugusiems svarbu pamatyti ne tik vaikų elgesį ir jo pasekmes, bet ir tai, kokios emocijos ir poreikiai už jo slypi. Įrengus ugdymo įstaigose nusiraminimo kambarius, svarbu apmokyti specialistus kaip šiuose kambariuose su vaikais su elgesio ir emocijų sutrikimais ar turinčiais sunkumų, dirbti.

Vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių taip pat būtina nusiraminimo erdvė atskirta nuo klasės. Mokiniam, kuriems reikalingas atsitraukimas, nusiraminimo erdvė galėtų tapti saugia ir jaukia vieta, kurioje gali nurimti, susivaldyti ir sugrįžti į mokymosi procesą. Šiuo metu tik kelios Kelmės rajono ugdymo įstaigos turi šias erdves.

Taip pat Kelmės rajono ugdymo įstaigose susiduriama su praktika kai vaikams, turintiems elgesio ir emocijų sutrikimų, kilus pykčio priepuoliui, ar kitoms elgesio problemoms, kviečiami įstatyminiai atstovai (tėvai, globėjai/rūpintojai), kurie pasirūpina jo saugumu jei vaikas nebegali tęsti ugdymo proceso. Mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai stokoja žinių kaip vaiką nuraminti, kaip su juo sukurti tinkamą santykį. Pasiremiant TBRI programa reikalinga išmokyti mokytojus ir pagalbos specialistus pritaikyti klasėje / mokykloje mokslo įrodymais grįstas strategijas, padedančias vaikams saugiau jaustis ir efektyviau mokytis.

TBRI® (Trust based relational intervention) - pasitikėjimu grįstų santykių intervencija, padeda lengviau atpažinti bei atliepti trauminius išgyvenimus patyrusių vaikų poreikius, lengviau užmegzti ryšį su vaiku, jo įstatyminiai atstovais. Ši intervencija buvo sukurta JAV, Teksaso Krikščioniškojo Universiteto, Karyn Purvis Vaiko Raidos Institute ir jos efektyvumas įrodytas moksliniais tyrimais. Intervencija remiasi prieraišumo, traumų psichologijos bei neurobiologinio vystymosi žiniomis.

Siekiant vaikams ir jų šeimoms suteikti reikalingą pagalbą, būtinas vaikų gebėjimų vertinimas, tačiau pasitaiko atveju, kad tėvai nenori priimti pagalbos ir nesutinka, jog jų vaikų gebėjimai būtų vertinami Kelmės rajono švietimo pagalbos tarnyboje, ar nesutinka pateikti išvadų ugdymo įstaigoms, kas vaikui mažina motyvaciją mokytis bei žemina jo savivertę. Siekiant vaikus integruoti į visuomenę, į švietimo sistemą, būtina savalaikė pagalba ne tik vaikams, bet ir tėvams. Kelmės švietimo pagalbos tarnyboje vyksta grupiniai mokymai tėvams „Pozityvus auklėjimas kiekvienai dienai“, kuriuos kuruoja organizacija „Gelbėkit vaikus“. Mokymus veda psichologė ir socialinė pedagogė. Mokymų programą sudaro 9 užsiėmimai po 2 valandas (iš viso 18 val.). Jų tikslas – skatinti ir stiprinti sveiką ryšį tarp suaugusiųjų ir vaikų. Grupė formuojama esant 8–12 dalyvių.

Pastaruoju metu Kelmės švietimo pagalbos tarnyba, vertindama vaikų specialiuosius ugdymosi poreikius, pastebi, kad:

- Kelmės rajone daugėja mokinių, turinčių elgesio ar (ir) emocijų sutrikimų arba sunkumų, situacijos vis sudėtingėja, todėl ypatingai didelį dėmesį reikėtų skirti šiems vaikams;
- trūksta vaikų nepageidaujamo elgesio keitimo programų;
- ne visi tėvai vaikams užtikrina psichologo konsultacijų lankomumą, t. y. atveda į vieną ar dvi konsultacijas ir vėliau lankymą nutraukia;
- susiformavusios ilgos eilės psichologo konsultacijoms gauti.

Dailės ir meno terapija būtų tinkama priemonė mokyti vaikus, turinčius elgesio ir emocijų sutrikimų ar sunkumų tinkamai reikšti emocijas ar save pažinti ir ugdyti. Pritaikant meno terapijos metodus būtų galima ugdyti neįvykusio protinio atsilikimo vaikus, gydyti depresiją, emocinei sveikatai pataisyti, fizinei ir psichikos sveikatai stiprinti. Dirbdamas su įvairiomis dailės priemonėmis bei technikomis saugioje ir jam jaukioje aplinkoje vaikas galėtų patyrinėti savo vidinį pasaulį ir jausmus bei emocijas. Kelmės rajone šiuo metu ši paslauga nėra teikiama. Įdarbinus Dailės ir meno terapeutą Kelmės švietimo pagalbos tarnyboje, atsirastų galimybė Kelmės rajono vaikams šią paslaugą gauti.

Vaikams nuo gimimo iki 18 metų ir asmenims, turintiems didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių iki 21 metų, ir jų tėvams (globėjams) gali būti koordinuotai teikiama švietimo

pagalba, socialinės ir sveikatos priežiūros paslaugos. Kad teikiama pagalba būtų efektyvi, svarbu, kad paslaugos atlieptų vaikų ir įstatyminių atstovų poreikius.

Skiriant vaikams minimalios priežiūros priemones ar koordinuotai teikiamas paslaugas pastebima, kad Kelmės rajone labai trūksta vaikų ir paauglių psichiatro paslaugų, nes Kelmės rajono psichikos sveikatos centre ši paslauga neteikiama. Kelmės rajone gyvenantys vaikai šios paslaugos vyksta į Šiaulius. Vizito pas vaikų ir paauglių psichiatrą laukia po 6 mėn. ar 8 mėn., o kartais ir 12 mėn. Todėl vaikai ir jų įstatyminiai atstovai negali laiku gauti reikalingos pagalbos. Kelmės rajono psichikos sveikatos centre įsteigus gydytojo vaikų ir paauglių psichiatro etato dalį, sutrumpėtų eilės pas šį specialistą. Vaikai ir jų tėvais greičiau sulauktų reikalingos pagalbos.

Vaikams su elgesio ir emocijų sunkumais ar turintiems sunkumų būtinas ir kitoks užimtumas. Į kultūrinės erdves ir edukacijas vaikus galėtų pakviesti bibliotekos, kurios vaikams priimtinomis formomis supažindintų su kultūros paveldo objektais, su naujausiomis technologijomis, kurias vaikai išbandytų, su paklausiausiomis informacijos ir ryšių technologijų profesijomis, veiktų kūrybinės dirbtuvės.

Taip pat reikalinga mokyti tėvus (globėjus, rūpintojus), kaip reaguoti į delinkventinio elgesio vaikų ar vaikų, turinčių elgesio ir emocijų sutrikimų ar sunkumų elgesį, kaip suvaldyti jų emocijas, kaip nukreipti šių vaikų elgesį tinkama linkme. Reikalinga organizuoti vaikams ir tėvams (globėjams, rūpintojams) bendras stovyklas tarpasmeninių santykių gerinimui.

Tikslinga būtų Kelmės švietimo pagalbos tarnyboje įdarbinti socialinį pedagogą-atvejo vadybininką darbui su vaikais, kuriems Savivaldybės mero potvarkiu paskirtos koordinuotai teikiamos paslaugos ar minimalios priežiūros priemonės, ir jų įstatyminiams atstovams. Šis specialistas sudarinėtų individualius pagalbos planus, stebėtų ir kontroliuotų individualaus plano įgyvendinimo eigą, vertintų teikiamos pagalbos veiksmingumą, derintų plane dalyvaujančių asmenų tarpusavio veiksmus, konsultuotų, teiktų rekomendacijas, inicijuotų pasitarimus dėl vykdomų pagalbos priemonių veiksmingumo didinimo.

Šiuo metu Kelmės švietimo pagalbos tarnyboje toks specialistas nedirba. Savivaldybės mero potvarkiu paskyrus vaikui minimalios priežiūros priemones ar koordinuotai teikiamas paslaugas, o Kelmės švietimo pagalbos tarnybą koordinuojančia institucija – šių paslaugų teikimą koordinuoja ir prižiūri šios įstaigos socialinis pedagogas.

Savivaldybės patirtis rodo, kad Kelmės švietimo pagalbos tarnybos koordinuojama pagalba yra daug efektyvesnė nei kitų institucijų, ypač pagalba delinkventinio elgesio vaikams ar vaikams, turintiems elgesio ir emocijų sutrikimų ar sunkumų ir jei kyla rimtos problemos ugdymo įstaigoje dėl vaikų netinkamo elgesio.

Švietimo pagalbos tarnybos koordinuojama pagalba apima ne tik pagalbą vaikui ir jo įstatyminiams atstovams, bet ir pagalbą įstaigos specialistams, kurie kreipėsi pagalbos dėl vaiko netinkamo elgesio. Šios įstaigos specialistams padedama suvaldyti įstaigoje kylančias netinkamo elgesio problemas, konsultuoja juos, kaip padėti vaikui nurimti, kaip padėti ir pan. Švietimo pagalbos tarnybos koordinuojami atvejai būna sėkmingi.

Kadangi Kelmės rajono savivaldybėje daugėja vaikų, turinčių elgesio ir emocijų sutrikimų ar sunkumų, daugėja sunkesnių probleminių atvejų. Taip pat daugėja koordinuotai teikiamų ir minimalios priežiūros priemonių nukreipimo atvejų į Kelmės švietimo pagalbos tarnybą juos koordinuoti. Socialinio pedagogo darbo krūvis labai išaugo, todėl atsirado poreikis Kelmės švietimo pagalbos tarnyboje įdarbinti socialinį pedagogą-atvejo vadybininką minėtiems atvejams koordinuoti.

Trūkstamos paslaugos pagerintų švietimo įtrauktį asmenims, patiriantiems atskirtį ar socialines rizikas, būtų suteikta reikalinga švietimo pagalba bei kokybiškos koordinuotai teikiamos paslaugos (įskaitant ir sveikatos priežiūros paslaugas).

Pagalba vaikams, turintiems negalia

Kelmės specialiojoje mokykloje yra ugdomi 69 vaikai, 10 iš jų su judėjimo negalia. Kiti vaikai integruojami į visas Kelmės rajono bendrąsias ugdymo įstaigas. Kelmės specialiojoje mokykloje vaikams su sunkia negalia teikiama dienos socialinė globa institucijoje.

Kelmės specialiojoje mokykloje ugdomiems vaikams, turintiems įvairių sveikatos sutrikimų, būtų naudinga lankytis baseine. Mokyklos bendruomenė pageidautų, kad mokymo plaukti programoje galėtų dalyvauti visi, neatsižvelgiant į amžių, mokykloje besimokantys mokiniai.

Kelmės „Kūlverstuko“ lopšelyje-darželyje Dienos socialinės globos grupėje neįgaliems vaikams teikiama dienos socialinė globa bei vykdomas mažamečių švietimas pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programas. Ikimokyklinio ugdymo ir dienos socialinės globos grupę neįgaliems vaikams lanko 20 vaikų, turinčių įvairių negalių. Šioje grupėje vaikai, turintys lengvą, vidutinę ir sunkią negalią, ugdomi atsižvelgiant į jų individualybę, sutrikimų specifiką bei sveikatos būklę ir Švietimo pagalbos tarnybos rekomendacijas. Grupėje dirba specialusis pedagogas, socialinis pedagogas, gydytoja-reabilitologė, kineziterapeutė, masažuotoja, socialinė darbuotoja, bendrosios praktikos slaugytoja, mokytojos, socialinio darbuotojo padėjėjos.

Kelmės rajono socialinių paslaugų centras vaikams su negalia ir jų šeimoms nariams teikia transporto paslaugą.

Bendruomeniniai šeimos namai ir Kelmės rajono švietimo pagalbos tarnyba teikia psichosocialinę pagalbą šeimoms, auginančioms neįgalius vaikus.

Kelmės rajono vaiko ir šeimos gerovės centre buvo teikiama „Atokvėpio“ paslauga, kuria 2021 m. pasinaudojo 1 vaikas.

Šiems vaikams taip pat didelė problema yra vaikų ir paauglių psichiatro Kelmės rajone nebuvimas, kad šios paslaugos reikia važiuoti į kitą savivaldybę ir laukti konsultacijos. Dėl šios problemos vaikai negali laiku gauti jiems reikalingą pagalbą bei susitvarkyti reikalingus dokumentus neįgalumui nustatyti.

Vaikų dienos centrai

Kelmės rajone yra 6 vaikų dienos centrai, kuriuose organizuojama socialinė priežiūra. Trys vaikų dienos centrai yra įsikūrę Kelmės mieste, trys vaikų dienos centrai Kelmės rajone – Tytuvėnuose, Budraičių k. ir Užventyje. Šiuose vaikų dienos centruose yra 140 akredituotų vietų. Vaikų dienos centruose vaikai gali paruošti pamokas, dalyvauti edukaciniuose užsiėmimuose, išvykose, ekskursijose. Dažniausiai vaikų dienos centrus lanko vaikai iš socialinę riziką patiriančių šeimų ar nepasiturinčių šeimų vaikai. Šių vaikų dienos centrų veiklos yra finansuojamos iš savivaldybės ir valstybės biudžeto.

Minėtuose centruose vaikai gali paruošti namų darbus, gauna nemokamą maitinimą, teikiamos sociokultūrinės paslaugos, o vaikams, patiriantiems socialinę riziką, teikiama socialinių įgūdžių ugdymo ir atkūrimo paslauga.

Vaikų dienos centrų darbuotojai teigia, kad trūksta lėšų vasaros stovyklų organizavimui, ypač edukacinėms veikloms stovyklų metu. Maži darbuotojų atlyginimai.

Vaikų globa (rūpyba)

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šiaulių apskrities vaiko teisių apsaugos skyrius Kelmės rajone duomenimis šiuo metu yra 82 vaikai netekę tėvų globos. Iš jų 69 vaikams nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), 13 vaikams nustatyta laikinoji globa (rūpyba). Šiuo metu 63 vaikai nuolatinei globojami (rūpinami) šeimose, 5 vaikai – globos institucijoje, 1 vaikas globos centre (pas budintį globotoją).

11 vaikų laikinai globojami (rūpinami) šeimose, 2 vaikai – globos centre. Dėl 2 vaikų vyksta teisminiai procesai – sprendžiamas klausimas dėl tėvų valdžios ribojimo, nuolatinės globos (rūpybos) nustatymo.

2021 m. laikinoji priežiūra buvo paskirta 15 vaikų: 10 vaikų vaiko gyvenamojoje vietoje arba giminaičių ar artimais emociniais ryšiais susijusių asmenų gyvenamojoje vietoje, 5 vaikams su jų tėvais Kelmės rajono vaiko ir šeimos gerovės centro Krizių skyriuje.

2022 m. laikinoji priežiūra buvo paskirta 39 vaikams: 21 vaikui vaiko gyvenamojoje vietoje arba giminaičių ar artimais emociniais ryšiais susijusių asmenų gyvenamojoje vietoje, 18 vaikų su jų tėvais Kelmės rajono vaiko ir šeimos gerovės centro Krizių skyriuje.

2023 m. laikinoji priežiūra buvo paskirta 34 vaikams: 25 vaikui vaiko gyvenamojoje vietoje arba giminaičių ar artimais emociniais ryšiais susijusių asmenų gyvenamojoje vietoje, 9 vaikų su jų tėvais Kelmės rajono vaiko ir šeimos gerovės centro Krizių skyriuje.

2023 m. Kelmės rajone 16 vaikų buvo paimta iš atstovų pagal įstatymą.

Kelmės rajono vaiko ir šeimos gerovės centre 2023 m. buvo gauti 7 prašymai. Parengtos 2 teigiamos išvados asmenims, norintiems globoti (rūpinti) be tėvų globos likusius ir 8 teigiamos išvados dėl pakartotinio vertinimo, pasikeitus aplinkybėms globėjų (rūpintojų) šeimose.

Suorganizuota 1 mokymų grupė pagal Pagrindinę globėjų (rūpintojų), budinčių globotojų, tėvų, bendruomeninių vaikų globos namų darbuotojų mokymo ir konsultavimo programą. Mokymuose dalyvavo 10 asmenų (6 šeimos). Steigti šeimynas pageidaujančių asmenų nebuvo. Šiuo metu turime 2 budinčius globotojus Kelmės rajono vaiko ir šeimos gerovės centre.

Šio centro Globos centre teikiama pagalba globėjams (rūpintojams) ir jų globojamiems (rūpinamiems) vaikams ir paslaugos įvaikintojams arba teikiama trumpalaikė socialinė globa budinčio globotojo šeimoje. Be tėvų globos likusiems vaikams ir jų globėjams (rūpintojams) šiuo metu teikiamos individualios psichologo, socialinio darbuotojo ir tarnybos atestuoto asmenų konsultacijos paslaugų gavėjų namuose, įstaigoje, telefonu. Taip pat tarnybos atestuoti asmenys ir socialiniai darbuotojai paslaugų gavėjams teikia informavimo ir tarpininkavimo paslaugas, organizuoja globojamų vaikų susitikimus su biologinėmis šeimomis. Tarnybos atestuoti asmenys veda GIMK įvadinius, tęstinius mokymus, savitarpio paramos grupes, jų metu organizuoja globojamų vaikų priežiūros paslaugas. Vykdo globėjų paiešką, organizuoja įvairius renginius.

Globėjai (rūpintojai) globodami be tėvų globos likusius vaikus susiduria su vaikų elgesio ir emocijų problemomis. Globojamiems vaikams trūksta vaikų ir paauglių psichiatro paslaugos. Kelmės rajone ši paslauga nėra prieinama. Globėjai registruoja vaikų ir paauglių psichiatro konsultacijai kituose miestuose, tačiau ir ten reikia ilgai laukti paslaugos.

Kelmės rajono vaiko ir šeimos gerovės centre teikiama institucinė globa be tėvų globos likusiems vaikams bei vaikų globa (rūpyba) bendruomeniniuose vaikų globos namuose „Šypsena“, kuriuose yra 8 vietos.

Nuo 2024 m. vasario 8 d. Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-28 „Dėl palydėjimo paslaugos jaunuoliams poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ buvo patvirtintas Palydėjimo paslaugos jaunuoliams poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašas.

Palydėjimo paslauga jaunuoliams – visuma tarpusavyje susijusių paslaugų ir (ar) priemonių, kurios teikiamos siekiant padėti jaunuoliams, kuriems nustatytas šių paslaugų poreikis, prisitaikyti prie socialinės aplinkos, ugdyti jų gebėjimus spręsti kylančias socialines ir kitas problemas. Paslaugos sudėtis apibrėžta Socialinių paslaugų kataloge ir taikoma asmeniui pagal jo savarankiškumo lygį.

Aprašas taikomas likusiems be tėvų globos vaikams (nuo 16 m.), kuriems teikiama globa (rūpyba) socialinės globos įstaigoje, socialinę riziką patiriantiems vaikams (nuo 16 m.), vaikams (nuo 16 m.), kurie gyvena socialinę riziką patiriančiose šeimose, sulaukusiems pilnametystės asmenims (iki 24 m.), kuriems buvo teikta socialinė globa (rūpyba) socialinės globos įstaigoje ar kurie gyveno socialinę riziką patiriančiose šeimose, kurių deklaruota ir (ar) faktinė gyvenamoji vieta yra Kelmės rajono savivaldybėje ir kuriems ketinama skirti palydėjimo paslaugą, kurią finansuoja Kelmės rajono savivaldybė (toliau – Savivaldybė) iš savo biudžeto lėšų. Aprašo nuostatos taip pat gali būti taikomos nepilnamečiams, kurių deklaruota ir (ar) faktinė gyvenamoji vieta nėra Savivaldybėje, tačiau nepilnamečiams yra nustatyta laikinoji arba nuolatinė rūpyba Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šiaulių apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus Kelmės rajone teikimu. Aprašas netaikomas tiems asmenims, kuriems yra ar buvo nustatyta laikinoji arba nuolatinė rūpyba kitų miestų, rajonų savivaldybių teikimu Kelmės rajone. (išskyrus tuos atvejus, kai yra sudaroma trišalė paslaugos teikimo ir finansavimo sutartis tarp paslaugos tiekėjo, gavėjo ir finansuotojo).

Palydėjimo paslaugos jaunuoliams teikėjas – Kelmės rajono vaiko ir šeimos gerovės centras (kuris turi tvarkytis akreditacijos dokumentus).

Taip pat šio centro Krizių skyriuje teikiama krizių įveikimo pagalba: moterims, nukentėjusioms nuo smurto artimoje aplinkoje, prekybos žmonėmis (esant poreikiui jos šeimos nariams, artimiesiems) teikiama psichosocialinė pagalba; moterims su vaikais pagal Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą nustatytas apsaugos poreikis ir pritaikyta vaiko laikinosios priežiūros priemonė. Šios paslaugos tikslas – neatskirti, neatimti vaiko iš šeimos, o teikti reikiamą pagalbą, kad sustiprėjusi šeima vėl galėtų grįžti į savo bendruomenę.

2023 m. Krizių skyriuje naujai apgyvendintas 21 asmuo. Iš jų:

- Dėl socialinių ir tėvystės įgūdžių stokos 5 suaugę asmenys (7 kartu gyvenę vaikai);
- Dėl gyvenamosios vietos neturėjimo 3 suaugę asmenys (1 kartu gyvenęs vaikas);
- Dėl alkoholio vartojimo 2 suaugę asmenys (3 kartu gyvenę vaikai).

Pagrindinės apgyvendinimo Krizių skyriuje priežastys – socialinių bei tėvystės įgūdžių stoka, alkoholio vartojimas ir smurtas gyvenamojoje aplinkoje. Iš 11 gyvenusių vaikų, 10 vaikų buvo nustatytas apsaugos poreikis.

Krizių skyriuje didelis dėmesys buvo skiriamas individualiam darbui bei gyventojų konsultavimui. Individualių pokalbių metu buvo analizuojamos situacijos, ieškant tinkamiausių jų sprendimo būdų, mokoma prisiimti atsakomybę už savo sprendimus. Taip pat labai dažnai teikiamos paslaugos – tarpininkavimas ir atstovavimas (palydėti gyventojus ir jų vaikus į sveikatos priežiūros, ugdymo įstaigas, tvarkantis dokumentus įvairiose institucijose, teisinės konsultacijas, dalyvaujant atvejo vadybos posėdžiuose, akcentuojami biudžeto planavimo įgūdžiai, ateities planai (būsto, darbo paieškai), sveikatos priežiūra, vaikų auklėjimas ir priežiūra, mityba. Krizių skyriaus gyventojai buvo mokomi darbinių įgūdžių, vidaus ir lauko aplinkos tvarkymo (gyvenamosios aplinkos priežiūros, žolės pjovimo, suoliukų dažymo, sniego kasimo, daržovių auginimo, konservavimo, siuvimo, mezgimo, naujų maisto patiekalų gamybos ir pan.). Didelis dėmesys buvo skiriamas klientų ir jų vaikų socializacijai visuomenėje (dalyvavo edukaciniuose užsiėmimuose, vyko į išvykas, vaikų dienos stovyklas ir pan.).

Visuomenėje vyraujantis neigiamas požiūris į krizių skyriaus klientus, trukdo kurti naujus ryšius, įveikiant klientų socialinę atskirtį (ieškant darbo, gyvenamojo būsto), bei pačių klientų motyvacijos stoka.

Siekiant užtikrinti klientų įgalinimą visuomenėje, trūksta užimtumo specialisto, kuris įtrauktų klientus veikti, skatintų klientų saviraišką bei tuo pačiu keistų visuomenės požiūrį į krizių skyriaus klientus.

Prevencinės paslaugos šeimoms, auginančioms vaikus

Lietuvos samariečių bendrijos Kelmės skyrius nuo 2017 m. kovo 1 d. pradėjo įgyvendinti projektą „Kompleksinės paslaugos šeimai Kelmės rajone“. Nuo projekto įgyvendinimo pradžios iki 2022 m. gruodžio mėn. pabaigos paslaugos buvo suteiktos 1 305 Kelmės rajono gyventojams.

Kelmės rajone gyvenantys asmenys ir jų šeimos nariai 2022 m. gavo:

- individualias psichologo konsultacijas – 192 asmenys;
- grupines psichologo konsultacijas – 23 asmenys;
- mokymus šeimos ir išsipareigojimų derinimo klausimais – 117 asmenų;
- pavėžėjimo paslaugą – 58 asmenys;
- vaikų priežiūrą – 6 asmenys;
- asmeninio asistento – 10 asmenų.

2023-06-01 Lietuvos samariečių bendrijos Kelmės skyrius prisijungė prie projekto „Kompleksinės paslaugos (KOPA)“ Nr. 07-007-P-0001 ir kartu su projekto vykdytoju – Europos socialinio fondo agentūra – bei kitomis socialinių paslaugų įstaigomis Lietuvoje teiks kompleksines paslaugas šeimai.

Kompleksinės paslaugos šeimai apima:

- individualias ir (ar) grupines konsultacijas asmenims, patiriantiems sunkumų asmeniniame gyvenime ir (ar) šeimoje;
- savitarpio pagalbos grupių organizavimą ir vedimą asmenims, patyrusiems sunkumų asmeniniame gyvenime ir (ar) šeimoje;
- socialinių įgūdžių grupių vaikams ir paaugliams organizavimą ir vedimą;
- tėvystės mokymus;
- šeimos mediaciją;
- šeimos konsultavimą asmens (šeimos) namuose – konsultacijas asmens (šeimos) namuose, gimus kūdikiui, nustačius neįgalumą ir (ar) specialiuosius poreikius asmeniui;
- pavėžėjimo paslaugas asmenims (šeimoms), gaunantiems kompleksines paslaugas;
- vaikų priežiūros paslaugas, kai tėvams teikiamos kitos kompleksinės paslaugas.

Pagrindinis sunkumas, su kuriuo susiduria Lietuvos samariečių bendrijos Kelmės skyrius (Bendruomeniniai šeimos namai) vykdant veiklas, yra specialistų trūkumas. Pasikviesti lektorių, psichologą, mediatorių ir pan. iš kito miesto yra sudėtinga dėl didelių įkainių.

II. Tikslas ir uždaviniai

Tikslas: Sudaryti palankias sąlygas vaiko gerovei, padedant jo tėvams (globėjams, rūpintojams) kurti saugią aplinką, užtikrinti gyvenimo, asmeninių bei socialinių ryšių kokybę.

Uždaviniai:

1. Didinti švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų įvairovę bei prieinamumą.
2. Kurti saugią aplinką, stiprinant prevencines priemones bei skatinant vaikų užimtumą, siekiant mažinti nepilnamečių nusikalstamumą bei ugdyti vaikų ir tėvų (globėjų, rūpintojų) socialinius įgūdžius.
3. Mažinti socialinę atskirtį.
4. Pagerinti koordinuotai teikiamų paslaugų prieinamumą vaikams, turintiems specialiuosius ugdymosi poreikius.

Tikslas	Uždaviniai	Priemonės	Laukiami rezultatai				Atsakinga institucija	Finansavimas	
			Vertinimo kriterijus	Siekiamas rodiklius					
				2024 m.	2025 m.	2026 m.			2027 m.
1. Sudaryti palankias sąlygas vaiko gerovei, padedant jo tėvams (globėjams, rūpintojams) kurti saugią aplinką, užtikrinti gyvenimo, asmeninių bei socialinių ryšių kokybę.	1.1. Didinti švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų bei sociokultūrinių paslaugų įvairovę bei prieinamumą.	1.1.1. Vaikų užimtumo skatinimas atostogų metu.	Suorganizuota vasaros poilsio stovyklų, sk.	19	21	21	21	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, Kelmės rajono ugdymo įstaigos, vaikų dienos centrai, Kelmės rajono vaiko ir šeimos gerovės centras.	Savivaldybės biudžeto lėšos.
		1.1.2. Mokytojų padėjėjų, švietimo pagalbos specialistų, kitų specialistų, dirbančių su specialiuoju poreikiu vaikais, delinkventinio elgesio, elgesio ir emocijų sutrikimus ir vaikais, mokymai, kaip dirbti su minėtais vaikais.	Mokymų sk.	2	3	3	3	Kelmės švietimo pagalbos tarnyba.	Mokinio krepšelio lėšos, ES struktūrinių fondų lėšos.

	1.1.3. Pozityvios tėvystės mokymų organizavimas.	Tėvų, dalyvavusių mokymuose, sk.	50 (LSBKS) 25 (Kelmės švietimo pagalbos tarnyba)	50 (LSBKS) 25 (Kelmės švietimo pagalbos tarnyba)	50 (LSBKS) 25 (Kelmės švietimo pagalbos tarnyba)	50 (LSBKS) 25 (Kelmės švietimo pagalbos tarnyba)	Švietimo pagalbos tarnyba, Lietuvos Samariečių Bendrijos Kelmės skyrius (LSBKS), seniūnijos.	ES struktūrinių fondų lėšos, Kelmės švietimo pagalbos tarnybos lėšos.
	1.1.4. Mediacijos paslaugų vykdymas.	Asmenų, dalyvavusių mediacijos procese, sk.	6	8	8	8	Samariečių Bendrijos Kelmės skyrius.	ES struktūrinių fondų lėšos.
	1.1.5. Asmeninio asistento paslaugos teikimas.	Asmenų, gavusių asmeninio asistento paslaugą, sk.	1	1	1	1	Kelmės rajono socialinių paslaugų centras.	Kelmės rajono socialinių paslaugų centro lėšos.
	1.1.6. Vaikų ir paauglių psichiatro paslauga.	Asmenų, dalyvavusių konsultacijos e, skaičius per savaitę.	12	12	12	12	Kelmės rajono psichikos sveikatos centras.	ES struktūrinių fondų lėšos.
	1.1.7. Tėvystės įgūdžių ugdymo ciklas su motyvacijos mokymuisi stokojančiais mokinių tėvais.	Mokymuose, dalyvavusių tėvų, sk.	10	10	10	10	Lietuvos Samariečių Bendrijos Kelmės Skyrius.	ES struktūrinių fondų lėšos.

1.1.8. Vasaros stovyklų organizavimas vaikams su specialiaisiais ugdymosi poreikiais ir jų tėvams (globėjams, rūpintojams), broliams seserims.	Dalyvavusių sk.	0	100	100	100	Lietuvos Samariečių Bendrijos Kelmės Skyrius, Kelmės specialioji mokykla, Kelmės rajono ugdymo įstaigos.	ES struktūrinių fondų lėšos.
1.1.9. Meno ir dailės terapija tėvams ir vaikams.	Dalyvių sk.	55	55	55	55	Kelmės švietimo pagalbos tarnyba.	ES struktūrinių fondų lėšos.
1.1.10. Psichologinė pagalba vaikams ir tėvams.	Dalyvių sk.	230 (LSBKS) 130 (Kelmės švietimo pagalbos tarnyba)	230 (LSBKS) 130 (Kelmės švietimo pagalbos tarnyba)	230 (LSBKS) 130 (Kelmės švietimo pagalbos tarnyba)	230 (LSBKS) 130 (Kelmės švietimo pagalbos tarnyba)	Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, Lietuvos Samariečių Bendrijos Kelmės Skyrius, Kelmės švietimo pagalbos tarnyba.	ES struktūrinių fondų lėšos Kelmės švietimo pagalbos tarnybos lėšos.

1.1.11. Fizinio aktyvumo užsiėmimai vaikams.	Vaikų, dalyvavusių užsiėmimuose, sk.	50	50	50	50	Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, Kelmės sporto centras.	Savivaldybės ir Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro, Kelmės sporto centro lėšos.
1.1.12. Profesijų supažindinimo paslauga.	Vaikų, dalyvavusių užsiėmimuose, sk.	4000	3500	3500	3500	Kelmės švietimo pagalbos tarnyba, mokyklos.	Kelmės švietimo pagalbos tarnybos ir ugdymo įstaigų lėšos.
1.1.13. Pagalbos globėjams (rūpintojams) ir įvaikintojams paslauga.	Asmenų, gavusių paslaugą, sk.	60	65	65	65	Kelmės rajono vaiko šeimos ir vaiko gerovės centras.	Kelmės rajono vaiko šeimos ir vaiko gerovės centras.
1.1.14. Asmens konsultavimas šeimos namuose esant krizinei situacijai.	Asmenų, gavusių paslaugą, sk.	5	5	5	5	Lietuvos Samariečių Bendrijos Kelmės Skyrius.	ES struktūrinių fondų lėšos.
1.1.15. Grupinių konsultacijų organizavimas ir tiekimas.	Asmenų, gavusių paslaugą, sk.	90	90	90	90	Lietuvos Samariečių Bendrijos Kelmės Skyrius, seniūnijos.	ES struktūrinių fondų lėšos.

	1.1.17. Vaikų dienos socialinė priežiūra.	Vaikų dienos centrų skaičius	6	6	6	6	Lietuvos samariečių Bendrijos Kelmės Skyrius, Kelmės rajono socialinių paslaugų centras, Budraičių bendruomenė, Maltiečiai.	Valstybės biudžeto lėšos ir Savivaldybės lėšos.
1.2. Kurti saugią aplinką, stiprinant prevencines priemones bei skatinant vaikų užimtumą, siekiant mažinti nepilnamečių nusikalstamumą bei ugdyti vaikų ir tėvų	1.2.1. Ankstyvosios intervencijos programa.	Grupių sk.	3	4	4	4	Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras.	Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos savivaldybių biudžetams valstybinėms visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti lėšos.

(globėjų, rūpintojų) socialinius įgūdžius.	1.2.2. Priklausomybių konsultanto paslauga.	Konsultacijų sk.	127	130	130	130	Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras.	Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos savivaldybių biudžetams valstybinėms visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti lėšos.
	1.2.3. Prevencinių priemonių organizavimas dėl tabako gaminių ir psichoaktyvių medžiagų vartojimo kontrolės švietimo ugdymo įstaigose ir jų prieigose.	Prevencinių priemonių sk.	5	5	5	5	Telšių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kelmės rajono policijos komisariatas, Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras.	Savivaldybės biudžeto lėšos.
	1.2.4. Tėvų ir nepilnamečių teisinis švietimas.	Prevencinių priemonių sk.	3	4	5	5	Telšių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kelmės rajono policijos komisariatas.	-

1.2.5. Šeimos konferencijos paslauga.	Šeimų, gavusių šeimos koordinatorių paslaugų, sk.	0	12	12	12	Kelmės rajono savivaldybės administracijos tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorė, Lietuvos Samariečių Bendrijos Kelmės Skyrius.	ES struktūrinių fondų lėšos.
1.2.6. Atviro jaunimo centro paslaugos.	Apsilankymų Atvirame jaunimo centre, sk.	1900	1950	1980	1980	Kelmės kultūros centro Atviras jaunimo centras.	Savivaldybės lėšos, Jaunimo reikalų agentūros lėšos.
1.2.7. Atvirų jaunimo erdvių paslaugos.	Atvirų erdvių sk.	2	3	3	3	Jaunimo reikalų koordinatorė.	Savivaldybės lėšos, Jaunimo reikalų agentūros lėšos.
1.2.8. Edukacijos vaikams, ugdant jų socialinius įgūdžius ir skatinant užimtumą bei didinant motyvaciją.	Edukacijų sk.	2	3	4	4	Žemaitės viešoji biblioteka.	Žemaitės viešoji bibliotekos ir Savivaldybės lėšos.

1.2.9. Vaiko laikinosios priežiūros nustatymas tėvų prašymu.	Vaikų, kuriems nustatyta laikinoji priežiūra tėvų prašymu, sk.	53	50	48	48	Socialinės paramos skyrius.	-
1.2.10. Laikinosios globos (rūpybos) nustatymas.	Vaikų, kuriems nustatyta laikinoji globa (rūpyba), sk.	13	12	11	11	Socialinės paramos skyrius.	Savivaldybės biudžeto lėšos.
1.2.11. Vaiko laikinosios priežiūros paslauga, apgyvendinant vaiką socialinių paslaugų įstaigoje, kartu su tėvais.	Vaikų, kuriems pritaikyta paslauga, sk.	15	15	15	15	Kelmės rajono vaiko ir šeimos gerovės centras.	Savivaldybės biudžeto lėšos.
1.2.12. Intensyvios krizių įveikimo pagalbos paslauga.	Asmenų, kuriems suteikta paslauga, sk.	45	50	50	50	Kelmės rajono vaiko ir šeimos gerovės centras.	Savivaldybės biudžeto lėšos.
1.2.13. Socialinių įgūdžių grupės vaikams ir paaugliams.	Vaikų, kuriems suteikta paslauga sk.	25	25	25	25	Lietuvos Samariečių Bendrijos Kelmės Skyrius.	ES struktūrinių fondų lėšos.
1.2.14. Vaikų priežiūra.	Vaikų, kuriems suteikta paslauga, sk.	5	5	5	5	Lietuvos Samariečių Bendrijos Kelmės Skyrius.	ES struktūrinių fondų lėšos.

	1.2.15. Nusiramino kambariai vaikams su elgesio ir emocijų sutrikimais mokyklose ir vaikų lopšeliuose-darželiuose.	Nusiramino kambarių sk.	8	8	8	8	Kelmės „Aukuro“ pagrindinė mokykla, Kelmės rajono Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazija, Kelmės rajono Kražių Žygimanto Liauksmo gimnazija, Kelmės r. Pakražančio gimnazija, Kelmės „Kūlverstuko“ lopšelis-darželis, Kelmės lopšelis-darželis „Ažuoliukas“.	ES struktūrinių fondų lėšos.

	1.2.16. Vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, nusiramavimo erdvių, atskirtų nuo klasės, įrengimas.	Ugdymo įstaigų skaičius, kuriose bus įrengtos nusiramavimo erdvės.	6	6	6	6	Kelmės „Aukuro“ pagrindinė mokykla, Kelmės rajono Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazija, Kelmės rajono Kražių Žygimanto Liauksmo gimnazija, Kelmės r. Pakražančio gimnazija, Tytuvėnų gimnazija.	ES struktūrinių fondų lėšos.
	1.2.17. Socialinis pedagogas atvejo vadybininkas darbui su vaikais, kuriems paskirtos koordinuotai teikiamos ir minimalios priežiūros priemonės.	Etatų skaičius	1	1	1	1	Kelmės švietimo pagalbos tarnyba	ES struktūrinių fondų lėšos.

socialinę atskirtį.	švietimo pagalbos specialistams, mokytojų padėjėjams, mokyklų vaiko gerovės komisijoms.	aptarimų su mokyklų VGK komandomis.					pagalbos tarnyba.	
	1.3.2. Savitarpio pagalbos grupės tėvams.	Suorganizuota savitarpio pagalbos grupių tėvams, sk.	5	5	5	5	Lietuvos Samariečių Bendrijos Kelmės Skyrius.	ES struktūrinių fondų lėšos.
	1.3.3. Socialinės paslaugos vaikams.	Bendro lavinimo mokyklose mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, sk.	1209	1198	1018	1018	Socialinės paramos skyrius.	Valstybės biudžeto.
		Ikimokyklinio ugdymo mokyklose mokinių nemokamas maitinimas, sk.	219	200	180	180	Socialinės paramos skyrius.	Valstybės biudžeto.
	Iš viso nemokamai maitinamų vaikų skaičius.	1428	1398	1300	1300	Socialinės paramos skyrius.		

		1.3.4. Pagalba budintiems globējams.	Budinču globēju sk.	2	2	2	2	Kelmēs rajono vaiko ir šeimās gerovēs centras.	Kelmēs rajono vaiko ir šeimās gerovēs centras.

	1.3.5. Pagalba jaunuoliams, paliekantiems vaikų globos namus. Palydėjimo paslauga.	Likę be tėvų globos vaikai (nuo 16 m.), kuriems teikiama globa (rūpyba) socialinės globos įstaigoje, socialinę riziką patiriantys vaikai (nuo 16 m.), vaikai (nuo 16 m.), kurie gyvena socialinę riziką patiriančiose šeimose, sulaukę pilnametystės asmenys (iki 24 m.), kuriems buvo teikta socialinė globa (rūpyba) socialinės globos įstaigoje ar kurie gyveno socialinę	5	10	15	15	Socialinės paramos skyrius.	

		riziką patiriančiose šeimose						
	1.4.6. Pagalba vaikams, patiriantiems socialinę riziką.	Vaikų dienos centruose socialinių įgūdžių ir palaikymo paslaugas gaunančių vaikų sk.	16	25	30	30	VDC.	Valstybės biudžeto ir savivaldybės lėšos

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Kelmės rajono savivaldybės administracija
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl Kelmės rajono savivaldybės koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų plėtros plano 2024–2027 metams patvirtinimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-07-15 Nr. M-428
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Ildefonsas Petkevičius Meras
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-07-15 13:24
Parašo formatas	Ilgalaikio galiojimo (XAdES-XL)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2024-07-15 13:24
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016
Sertifikato galiojimo laikas	2023-06-07 09:21 - 2028-06-05 23:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Regina Vaišnorienė vyresnioji specialistė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-07-15 14:46
Parašo formatas	Ilgalaikio galiojimo (XAdES-XL)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2024-07-16 00:00
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016
Sertifikato galiojimo laikas	2022-08-08 15:45 - 2027-08-07 23:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	-
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	koordinuotai teikiamu paslaugų plėtros planas 2024-2027 m. pilnas.docx
Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20240709.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2024-12-16)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2024-12-16 nuorašą suformavo Virginija Čerkauskienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-